

Handleiding voor invullen tabel versterking GO

Provincie Gelderland 16 mei 2022

Sinds actualisatie 8 van de Omgevingsverordening zijn de instructieregels voor de Groene ontwikkelingszone (GO) als volgt: Aan omgevingsplannen wordt de voorwaarde opgelegd dat nieuwe activiteiten of ontwikkelingen zijn toegelaten, mits uit onderzoek blijkt dat:

- de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en
- de samenhang niet verloren gaat.

GS hebben Regels versterking Groene ontwikkelingszone vastgesteld, waarvan een rekenmethodiek deel uitmaakt. Deze methodiek is beschikbaar als Excelbestand.

Hieronder volgt de handleiding voor het gebruik van dit Excelbestand.

- *De groene cellen zijn om in te vullen*
- *De bruine cellen leveren op basis hiervan de resultaten.*
- *Alleen de groene cellen in de tabel kunnen gewijzigd, en enkele kolommen buiten de tabellijnen om evt. extra aantekeningen te maken.*
- *Oppervlaktes worden in hectare ingevuld, en dat kan tot op 0,0001 (oftewel m2) nauwkeurig*

Stap 1: Versterkingsopgave vaststellen

De versterkingsopgave wordt vastgesteld door een combinatie van de verliesfactor (zie onder 1a) en de impactfactor (zie onder 1b).

1a: Verliesfactor vaststellen – tabel 1

- Vaststellen huidige waarde in plangebied:
 - Geef in kolom F de oppervlakte aan van de aanwezige groenelementen die bijdragen aan de kernkwaliteiten van het deelgebied waarin het plangebied ligt (raadpleeg bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone van de Omgevingsverordening). De code in kolom G is gebaseerd op de Index natuur en landschap. Deze codering wordt vooral gebruikt in het Natuurbeheerplan voor subsidie natuur- en landschapsbeheer. De codes dienen als voorbeeld van het betreffende natuur- of landschapselement. Ook als een element niet precies voldoet aan de kwalificaties van de beheertypen, dan telt deze natuur mee voor de verliesfactor.
 - Alleen houtopstanden die niet beschermd worden door de Wet natuurbescherming tellen mee in de verliesfactor. Voor het vellen van houtopstanden beschermd in de zin van de Wet natuurbescherming geldt op grond van artikel 2.54 van de Omgevingsverordening al een herplantplicht.

- Oppervlakte van houtige elementen wordt bepaald door de kroonprojectie van houtige soorten en de oppervlakte natuurgericht beheer van de ondergroei of zoom (bijv. kruidenrijk gras).
- Tabel 1 berekent de verliesfactor: punten gewogen naar oppervlakte en in geval van houtopstanden de leeftijdsklassen.

1b: Impactfactor vaststellen – tabel 2

- Kies de categorie van ontwikkeling en vul de omvang in kolom D in. Let op, de eenheid kan variëren per categorie, deze staat vermeld in kolom B.
- Het gaat hier om de omvang die het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maakt, ook als de huidige plannen hier nog niet in voorzien.
- De eenheden, aangegeven in kolom B, wordt in de meeste gevallen uitgedrukt in hectare, maar er zijn afwijkingen:
 - Woningen
 - Deze categorie betreft een of enkele huizen waarvoor een woonbestemming langs bestaande infrastructuur wordt aangewezen;
 - De impact wordt bepaald door zowel het aantal wooneenheden in te vullen, als door de oppervlakte die totaal bestemming wonen krijgt (1 eenheid = 1 hectare).
 - Woonwijk
 - Deze categorie betreft een groep woningen waarbij ook nieuwe ontsluiting, infrastructuur en openbare ruimte nodig is;
 - De impact wordt bepaald door zowel het aantal wooneenheden als de totale oppervlakte van de woonwijk in te vullen.
 - Bedrijventerreinen: 1 eenheid = 1 ha bedrijventerrein, onderscheid in drie categorieën op basis van milieucategorieën.
 - Windturbine:

De impact wordt bepaald op basis van het aantal windturbines waarvan de overdraai in GO komt, de verstoringsafstand en de verstoringsgraad volgens de formule:

 - $$\text{Impact} = 600 \times \text{aantal windturbines} \times \text{verstoringsafstand(m)} \times \text{verstoringsafstand(m)} / 10000 \times \pi \times \text{verstoringsgraad } \%$$

De verstoringsafstand en de verstoringsgraad zijn geen eenvoudige kengetallen maar moeten worden bepaald in ecologisch onderzoek. Het grootste deel van dat onderzoek vindt bij plannen voor windparken al plaats in het kader van Wnb (beschermde soorten en evt. ook Natura 2000-gebieden).

De verstoringsafstand wordt bepaald op basis van onder andere effecten van geluid, slagschaduw en bewegende wieken/aanvaringskans, en is ook afhankelijk van de kernkwaliteiten + en ontwikkelingsdoelen voor het betreffende deelgebied van GO, dus actuele en potentiële waarde. De verstoringsafstand is minimaal de wielengte.

De verstoringsgraad wordt bepaald op basis van onder andere effecten van geluid, slagschaduw en beweging op daarvoor gevoelige diersoorten die passen bij de

kernkwaliteiten en de ontwikkelingsdoelen voor het betreffende deelgebied van GO. Het onderzoek moet zowel op de actuele als op de potentiële waarden worden gericht. De verstoringsgraad kan variëren tussen 100% nabij de as van de windturbine tot 0% aan de rand van de verstoringszone.

- Zonnepark: 1 eenheid = 1 ha functioneel zonneveld. Functioneel zonneveld betreft de totale oppervlakte van de technische installaties (zonnepanelen, omvormer- en transformator stations), (half)verharde onderhoudspaden, en de grasstroken die nodig zijn om beschaduwning van zonnepanelen te voorkomen.
 - Wegen: 1 eenheid = 1 ha met verhard oppervlak, onderscheid in drie categorieën van wegen op basis van maximum rijsnelheid. Dit onderscheid is als volgt bedoeld:
 - wegen onder 80 km/uur;
 - middel: 80-99 km/uur;
 - wegen 100 km/uur en hoger.

Tevens is hieraan toegevoegd de categorie parkeerterrein. Als verharding geldt hier bijvoorbeeld asfalt, beton, klinkers, grasklinkers, grind.
 - Geef in kolom D ook aan als de ontwikkeling leidt tot vermindering van de oppervlakte van een van de in tabel 2 aangegeven bestemmingen. Dit kan als negatieve waarde worden ingevuld en levert dus aftrek van impact op. Daarnaast wordt de oppervlakte nieuwe bestemming als impact ingevuld (positieve waarde in tabel 2). Afhankelijk van de aard en oppervlakte van de nieuwe bestemming is het mogelijk dat de totale impact negatief is.
 - Een agrarisch bouwvlak dat grotendeels is volgebouwd met schuren en verharding is te vergelijken met de categorie bedrijventerrein (milieucategorie 1 en 2).
 -
 - Kolom F: Een ontwikkeling wordt als uitbreiding beschouwd als op het perceel dezelfde functie al op kleinere schaal plaatsvindt, of als het perceel direct grenst aan percelen met dezelfde functie. Als dit niet het geval is, spreken we van een nieuwe ontwikkeling. Vervang in dat geval in kolom F de toeslagfactor door de waarde die is aangegeven in kolom E.
 - Geef in kolom H aan of sprake is van een open landschap. Raadpleeg hiervoor de kaart op de webpagina kaarten en cijfers van de provincie:
 - [Landschap: Open gebieden \(gelderland.nl\)](https://www.gelderland.nl/landbouw/landbouw-omgeving/landbouw-omgeving/landbouw-omgeving)
- Als het plangebied in een open landschap ligt, vervang dan in kolom H de toeslagfactor. In kolom G is aangegeven welke toeslagfactor dan voor betreffende categorie geldt.
- Alleen als het plangebied NIET in open landschap ligt: geef dan in kolom I aan of sprake is van een gebied met aardkundige waarden. Raadpleeg hiervoor de kaart op de webpagina kaarten en cijfers van de provincie:
 - [Aardkundig waardevolle gebieden \(gelderland.nl\)](https://www.gelderland.nl/aardkunde/aardkunde/aardkunde/aardkunde)

Als het plangebied NIET in een open landschap ligt maar WEL in gebied met aardkundige waarde ligt, vervang dan in kolom J de toeslagfactor. In kolom I is aangegeven welke toeslagfactor dan voor betreffende categorie geldt.

- Geef in kolom L aan of sprake is van een Ecologische verbindingszone (EVZ). Raadpleeg hiervoor de bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone van de Omgevingsverordening (achterin deze bijlage staan de kaarten van de verbindingszones). Zo ja, vervang in dat geval in kolom L de toeslagfactor door de in kolom K aangegeven waarde.
- Kolom N berekent per categorie de impactpunten, onderaan opgeteld het totaal aantal (ter info geeft Kolom M de impactpunten zonder toeslagfactoren aan).
- n.b. als de activiteit of ontwikkeling niet leidt tot toename van bebouwing/verharding of andere vorm van verstoring dan is het mogelijk dat het aantal punten 0 is of een negatieve waarde krijgt.

Het is mogelijk dat een ontwikkeling niet past in de tabellen, bijvoorbeeld omdat er voor de ontwikkeling geen categorie omschreven is. Als de versterkingsopgave niet vastgesteld kan worden aan de hand van de tabellen, is nadere onderbouwing nodig welke versterkingsopgave gehanteerd wordt. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de tabellen. Als de verliesfactor niet maar de impactfactor wel bepaald kan worden aan de hand van de tabel, moet de tabel worden gevolgd wat betreft de impactfactor. Dit geldt ook andersom.

Het bevoegd gezag beslist of de nadere onderbouwing voldoet. Het bevoegd gezag kan in onvoorziene gevallen gemotiveerd afwijken van de tabellen als het toepassen ervan leidt tot een onredelijke uitkomst

Stap 2: Wenselijke versterkingsmaatregelen: kernkwaliteiten vertalen in versterkingspunten

Tabel 3

De provincie heeft de kernkwaliteiten beschreven voor 184 verschillende deelgebieden. Op basis van kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen is een lijst opgesteld van natuur- en landschapselementen en speciale maatregelen die hieraan kunnen bijdragen. In de tabel worden punten per eenheid oppervlakte of aantal (bij bijv. nestvoorzieningen) toegekend. Voor maatregelen die bijdragen aan een EVZ geldt een toeslagfactor.

- Vul in kolom D in welke natuur- en landschapselementen en speciale maatregelen zijn voorzien die bijdragen aan de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen op deze locatie.
- Voor de meeste elementen kan de aan te leggen oppervlakte ingevuld worden. Voor een aantal speciale maatregelen onderin de tabel (nestkasten tot en met looprichels) kan een vast puntenaantal ingevuld worden. Onderbouw in het versterkingsplan dat dit type maatregel op de gewenste locatie ecologisch waardevol is.
- Specificatie bijenhotel 10 punten per m² functioneel oppervlak, dat wil zeggen oppervlak met bijv. holle stengels, boorgaten of, leemwand.

- In de meeste gevallen kan de oppervlakte van houtige beplantingen worden bepaald door de grondoppervlakte van houtige soorten inclusief het natuurgericht beheer van de ondergroei (bijv. kruidenrijk gras). Voor alleenstaande bomen en knotwilgen is er tevens een optie met een vaste oppervlakte per boom te rekenen zonder eisen aan de ondergroei te stellen, met resp. een straal van 5 en 1,5 meter rondom de boom. Nadere omschrijving inclusief oppervlakteberekening op voor enkele typen houtige beplanting:
 - Alleenstaande bomen: inheemse opgaande bomen minimaal 12 meter uiteen, als oppervlakte mag 50 m² per boom worden gerekend
 - Knotbomen (zoals wilgen, elzen essen), als oppervlakte mag 15 m² per boom worden gerekend of een strook grond van maximaal 5 meter breed met knotbomen max. 10 meter uiteen, met daaronder extensief beheerd kruidenrijk gras
 - Bomenlaan of bomengroep, inheemse opgaande bomen tot maximaal 12 meter uiteen. Als oppervlakte mag een strook grond met een breedte tot maximaal 5 meter van de stam worden gerekend
- Nadere omschrijving poel: om recht te doen aan de het advies in EVZ-model kamsalamander en aan de hogere waarde van kleine poelen wordt als maximum 0,3 hectare gesteld. Een grotere oppervlakte mag, maar dan telt de gehele oppervlakte telt dan als zoete plas met 2000 punten/ha. Als oeverzone mag meegeteld worden de insteek, waar grond vergraven wordt om de poel mogelijk te maken.
- Enkele elementen van het functioneel zonneveld kunnen onder voorwaarden ook meetellen als natuurversterking. Als kruidenrijk gras kan in zonnepark worden meegeteld:
 - Onderhoudspaden.
 - Groenstroken in het zonneveld zover ze de breedte overstijgen die al nodig is om beschaduwing van de zonnepanelen te voorkómen. Die strook wordt per definitie veel beschaduwd en hier kan een bloemrijke vegetatie dus ook slechter tot ontwikkeling komen. Die breedte hangt af van de opstelling van de panelen en de hoogte van de tafels; ruwe vuistregel is 1,5 meter.
 - Dit onder voorwaarde van natuurgericht beheer, zoals beheertype Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02).

Deze elementen hebben dan een dubbelfunctie, ze tellen mee als functioneel zonneveld en als natuurversterkingsmaatregel. In tabelvorm aangeven:

	Telt mee in	
	functioneel zonneveld - impact	natuurversterkingsmaatregel
bedekte bodem (door door zonnepanelen + bouwwerkjes)	+	
grasstroken nodig om beschaduwing van zonnepanelen te voorkomen	+	
verbrede grasstroken	+	+
onderhoudspaden	+	+

- Het uitgangspunt is dat bij permanente ontwikkelingen ook de versterkingsmaatregelen permanent bestemd of geborgd worden in het bestemmingsplan/ omgevingsvergunning / omgevingsplan. Bij tijdelijke ontwikkelingen hoeft geen sprake te zijn van permanente bestemming. Als dit het geval is, geldt een kortingsfactor die is aangegeven in kolom E. Vul deze kortingsfactor dan in kolom F in.
- Als sprake is van een EVZ, geef dan voorkeur aan elementen die volgens het betreffende EVZ-model (qua aard en qua ligging) bijdragen aan de EVZ. Voor die maatregelen geldt dan een toeslagfactor die in kolom G is aangegeven. Vul deze kortingsfactor in kolom H in.
- Kolom J berekent de versterkingspunten.
- Onderaan in kolommen D en J wordt de balans opgemaakt. Als de balans groter is dan 0, dan zijn de versterkingsmaatregelen voldoende en kan het versterkingsplan worden uitgewerkt. Als de balans kleiner of gelijk is dan 0, dan zijn meer versterkingsmaatregelen nodig.
- Als de versterkingsmaatregelen niet bepaald kunnen worden aan de hand van de tabellen, is nadere onderbouwing nodig welke versterkingsmaatregelen gehanteerd worden.

Het bevoegd gezag beslist of de nadere onderbouwing voldoet. Het bevoegd gezag kan in onvoorziene gevallen gemotiveerd afwijken van de tabel Versterkingsmaatregelen als het toepassen ervan leidt tot een onredelijke uitkomst